

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
Маринчука Петра Ігоровича «Корекція фізичного стану
студентів спеціальності «Музичне мистецтво» в процесі
професійно-прикладної фізичної підготовки», представлену на
здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного
виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична
культура, фізичне виховання різних груп населення**

Актуальність обраної теми дисертації. Однією з головних складових підготовки студентів у закладах вищої освіти (ЗВО) є професійно-прикладна фізична підготовка (ППФП) до майбутньої трудової діяльності, яка сприяє формуванню необхідних фізичних і психічних якостей, рухових навиків стосовно профілю майбутньої професії.

Літературні джерела, логіко-історичний аналіз практики показують, що становлення і розвиток ППФП відбувалися на основі певних важливих теоретико-практичних положень. Питання фізичного стану студентів і шляхів його покращення завжди знаходилися в епіцентрі наукового зацікавлення теоретиків і практиків галузі. У контексті того, що кожна професія вимагає від її носія високого рівня розвитку фізичних і психічних якостей, прикладних навичок, на сьогодні проблема поганого здоров'я та низької фізичної підготовленості студентів музичних спеціальностей видається беззаперечною. Загалом на сучасному етапі реформування освіти використання технологій розвитку професійно значущих фізичних якостей під час підготовки студентів спеціальності «Музичне мистецтво» видається актуальним ще й тому, що огляд наукових джерел дає підстави стверджувати про недостатність досліджень з проблем організації професійної підготовки студентів спеціальності «Музичне мистецтво». Актуальність дисертаційного дослідження Маринчука П. І. є безперечною як в науковому, так і в практичному аспектах.

Дисертаційна робота виконувалась відповідно до плану науково-дослідної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського на 2013–2016 рр. з теми «Оптимізація процесу вдосконалення фізичної та функціональної підготовленості учнівської та студентської молоді фізичними навантаженнями різного спрямування»

(номер державної реєстрації 0113U007491). Подальші дослідження виконувалися автором відповідно до теми «Теоретико-методичні засади формування культури фізичного здоров'я у студентської молоді» на 2015–2017 рр. (номер державної реєстрації 0115U0067675).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна, повнота їх викладу в опублікованих працях. Сформульований Маринчуком П. І. науковий апарат дослідження не викликає зауважень. Дисертант використав комплекс сучасних методів дослідження, що повністю відповідають поставленим завданням.

Достовірність одержаних результатів дослідження забезпечена тривалим характером і можливістю повторення дослідно-експериментальної роботи; репрезентативністю вибірок і статистичною значущістю експериментальних даних; контрольним зіставленням одержаних результатів.

Наукова новизна поданого до захисту дослідження полягає в тому, що вперше обґрунтовано та розроблено технологію корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво», особливостями якої є виражене оздоровче спрямування та спеціально підібрані засоби фізичного виховання: комплекси вправ із використанням тренажера ««функціональні петлі TRX», комплекси вправ аутогенного тренування, дихальна гімнастика О. Стрельнікової, стретчинг, комплекси вправ із застосуванням «еспандеру». Технологія структурована на етапи, включає три блоки: теоретичний, практичного спрямування та контролю, містить критерії ефективності та інформаційно-методичний проект «Симфонія здоров'я». Уперше визначено професійно важливі фізичні якості студентів творчо-образної групи спеціальностей та здійснено їх ранговий розподіл. Уперше здійснено порівняння показників фізичних якостей: витривалості, швидкості, спритності, гнучкості, тонкорухової координації студентів спеціалізацій «фортепіано, оркестрові струнні інструменти»; «оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти»; «вокал, хорове диригування».

В дисертації обґрунтовано і доповнено зміст професійно-прикладної фізичної підготовки студентів спеціалізацій «оркестрові духові та ударні інструменти», «народні інструменти». Набули подальшого розвитку кількісні та якісні дані про рівень теоретичної підготовленості студентів та наявні розробки про рівень стану біогеометричного профілю постави.

Повнота викладу основного змісту дисертації не викликає сумніву. За темою дисертації опубліковано 13 наукових праць, з них 6 – у фахових виданнях України (три включено до міжнародної наукометричної бази), одна публікація у науковому періодичному виданні іншої держави (Польщі), яке включено до міжнародної наукометричної бази; три публікації апробаційного характеру, три праці додатково відображають наукові результати дисертації.

Практична значущість дисертаційної роботи полягає в упровадженні заходів, які передбачають нові підходи до планування й організації освітньої та позанавчальної діяльності з фізичного виховання, а саме – використанні сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій з урахуванням мотивів та інтересів студентів освітніх закладів культури та мистецтв, застосуванні теоретичних положень галузі фізичної культури і спорту в інноваційному контексті.

Основні практичні та теоретичні результати проведеного дослідження представлені на міжнародних наукових та науково-практичних конференціях.

Оцінка змісту дисертації, її завершення в цілому та ідентичності змісту автореферату й основних положень дисертації. Автореферат відповідає змісту дисертації і розкриває її основні положення.

Дисертаційна робота загальним обсягом 290 сторінок, складається з переліку умовних позначень, вступу, п'яти розділів, висновків, списку використаних джерел (281 найменування) і додатків. Робота містить 56 таблиць та ілюстрована 9 рисунками.

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми; вказано зв'язок із науковими планами, темами; визначено об'єкт, предмет, мету, завдання та методи дослідження; розкрито наукову новизну та практичну значущість

роботи; відзначено особистий внесок здобувача у спільні публікації; описано сферу апробації результатів дослідження та наведено дані про кількість публікацій за темою дисертації.

У **першому розділі** «Підвищення рівня фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки як наукова проблема» проаналізовано фахову вітчизняну та зарубіжну літературу щодо особливостей рівня мотивації, рухової активності, стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості студентської молоді.

До честі автора – ретроспективний і багатовекторний аналіз наукових досліджень, присвячених щодо особливостей рівня мотивації, рухової активності, стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості студентської молоді, де з увагою до здобутків своїх попередників дисертантом виокремлено теоретичний та практичний доробок дослідників.

У **другому розділі** «Методи та організація дослідження» описано та обґрунтовано систему взаємодоповнюючих методів дослідження, етапи виконання останнього, а також подано інформацію про його організацію та обстежуваний контингент. Використано такі методи наукового пошуку, як: аналіз та узагальнення фахової науково-методичної літератури й документальних матеріалів, тестування теоретичних знань, педагогічне спостереження, педагогічний експеримент, педагогічне тестування, соціологічні методи дослідження (анкетування), метод антропометрії, методи визначення функціонального стану організму, методи оцінювання рівня фізичного здоров'я (за методикою Г. Л. Апанасенка), методи визначення фізичної працездатності (проба Руф'є), візуальний «скринінг» рівня стану постави; інструментальна методика «монтаж-демонтаж», метод експертних оцінок, методи математичної статистики.

У **третьому розділі** «Мотивація, фізична підготовленість, теоретичні знання та характеристика фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» проведено оцінку рівня теоретичних знань студентів з предмету фізична культура, визначено особливості мотивів та інтересів студентів

спеціальності «Музичне мистецтво» I-го та II-го курсів до занять фізичною культурою і спортом. Автором здійснено аналіз біогеометричного профілю постави студентів на основі візуального «скринінгу» стану постави, встановлено вихідний рівень загальної фізичної підготовленості, фізичної працездатності, функціонального стану кардіореспіраторної системи та фізичного здоров'я студентів 15-16 років в умовах освіти, особливостей зміни цих показників студентів різних спеціалізацій спеціальності «Музичне мистецтво».

Дисертантом встановлено, що рівень показників, оцінених в процесі констатувального експерименту, у студентів спеціальності «Музичне мистецтво» II-го курсу є нижчим, ніж відповідні показники студентів I-го курсу. Здобувачем визначено професійно важливі фізичні якості студентів творчо-образної групи спеціальностей та здійснено їх ранговий розподіл. Установлено рівень фізичних якостей студентів 15-16 років різних спеціалізацій спеціальності «Музичне мистецтво» та проведено порівняльний аналіз отриманих показників в рамках даних спеціалізацій.

Враховуючи результати констатувального експерименту, дисертантом було обрано контингент студентів спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації «оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти» - юнаки віком 15-16 років, які мали не лише низький рівень показників фізичного стану та теоретичних знань з фізичної культури відповідно до діючих у училищі культури і мистецтв нормативів, але й значно нижчий рівень показників фізичної підготовленості відповідно студентів інших спеціалізацій: «фортепіано, оркестрові, струнні інструменти» та «вокал, хорове диригування» і були зацікавлені в покращенні свого фізичного стану.

У **четвертому розділі** роботи «Теоретичне та експериментальне обґрунтування технології корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» дисертантом розглядаються основні шляхи удосконалення процесу фізичного виховання студентів спеціальності «Музичне мистецтво» та особливості впровадження технології корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Основу впровадження розробленої технології у освітній процес студентів спеціалізації «оркестрові духові та ударні інструменти, народні інструменти» становили отримані у ході констатувального експерименту дані, а також фундаментальні засади теорії і методики фізичного виховання і наукові здобутки у напрямку розробки та впровадження коригувальних заходів для контингенту студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Дисертантом враховані наукові дані щодо дослідження фізичного стану молоді скрізь призму корекції біогеометричного профілю постави студентів, підвищення рівня фізичної підготовленості та застосування сучасних фізкультурно-оздоровчих технологій і нетрадиційних засобів фізичного виховання з вищезазначеною метою у процесі професійно-прикладної фізичної підготовки.

Здобувачем окреслено основні теоретико-методичні положення, що стали підґрунтям розробки технології корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво», зокрема актуалізація життєтворчої мотивації студентів до підвищення рівня фізичного стану, регулярних занять фізичними вправами, необхідність розвитку професійно важливих фізичних якостей, забезпечення диференціації фізичного навантаження з урахуванням рівня фізичного розвитку та фізичної підготовленості студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Структурними ланками авторської технології є: мета, завдання, принципи, три етапи (підготовчий, корекційний та підтримуючий) практичної реалізації, засоби і методи, які включають: систему вдосконалення теоретичних знань, зокрема інформаційно-методичний проект «Симфонія здоров'я», в рамках теоретичного блоку; комплекси вправ для зорового аналізатора, пальчикової гімнастики із застосуванням «еспандеру», які застосовувались на дисциплінах професійної підготовки в рамках блоку «практичного спрямування»; комплекси вправ ритмічної гімнастики та вправ із застосуванням профілактора Євмінова, дихальної гімнастики за системою О. Стрельнікової, комплекси вправ з використанням тренажера «функціональні петлі TRX» та стретчингу, які використано в рамках заняття

фізичної культури у навчальному закладі. Використання описаних засобів фізичного виховання в рамках блоку «практичного спрямування» технології реалізувалося автором в урочних та позаурочних формах роботи. Блок контролю поданий як окремий компонент для оцінювання проміжних результатів, корекції виявлених недоліків авторської технології та визначення її ефективності на основі соматометричних і соматоскопічних показників, рівня стану біогеометричного профілю постави, складників фізичного здоров'я та показників фізичної підготовленості.

Технологія успішно апробована у перетворювальному експерименті в процесі ППФП, оскільки констатовано кількісні зміни досліджуваних показників (критеріїв ефективності) на рівні $p < 0,05$.

Узагальнення результатів проведених досліджень дало можливість отримати дані, які підтверджують та доповнюють попередні наукові дослідження в аспекті вивчення різних компонентів фізичного стану студентської молоді, а також окреслити абсолютно нові проблеми та питання корекції фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво».

Висновки повністю відповідають завданням дослідження та змісту основного тексту роботи, є логічними та структурованими.

Зауваження та дискусійні питання щодо змісту дисертації. В цілому позитивно оцінюючи рівні наукової новизни, теоретичного і практичного значення дослідження, доцільно звернути увагу і на деякі його недоліки:

1. Підрозділ 1.1. «Особливості професійної діяльності студентів спеціальності «Музичне мистецтво» у навчальних закладах культури та мистецтв» зайве деталізований, логічніше в даному підрозділі було б визначити проблемне наукове поле.

2. Інформація, яка представлена в підрозділі 1.2. «Сучасний стан фізичного виховання студентської молоді музичних закладів освіти» не в повній мірі відповідає задекларованій назві.

3. При вивченні питання, пов'язаного з сучасними підходами до корекції компонентів фізичного стану студентів спеціальності «Музичне

мистецтво», дисертант не завжди відзначає своє ставлення до досліджуваних питань.

4. В розділі 2 «Методи та організація дослідження» ряд загальновідомих методів не доцільно було детально описувати (наприклад - соціологічні методи дослідження, метод експертного оцінювання).

5. У розділі 3 нелогічно описувати важливість фізичного стану для здоров'я студентів, все інформація повинна бути відображена в 1-му розділі дисертаційної роботи.

6. Дисертант зазначає, що на запитання анкети «З якою метою Ви займаєтеся фізичними вправами?» 44,1% дівчат I-го курсу та 12,1% дівчат II-го курсу обрали відповідь – «Спілкування з друзями», тоді як юнаки I-го та II-го курсів у переважній більшості відповідали – «Удосконалення форми тіла» - 46,3% та 15,2% відповідно. Як отримана інформація співвідноситься з даними спеціальної літератури?

7. При опитуванні студентів в запитанні анкети «Які з перелічених видів фізкультурно-оздоровчих занять Ви б обрали?» не зовсім зрозуміло, чому було обрано саме ці 10 видів рухової активності?

8. Дисертант зазначає, що для кожного студента видавались тести із 24-х розроблених питань та варіантів відповідей. Хотілося б почути від здобувача логіку розробки відповідей?

9. Частина розділів 3.3.1, 3.3.2, 3.6, 3.7 по своїй змістовній інформації повинна би бути відображена в 1-му розділі роботи.

10. Розподіл студентів спеціальності «Музичне мистецтво» по рівням біогеометричного профілю постави (табл. 3.7) необхідно було би подати з урахуванням типів постави.

11. В ході дослідження функціональних показників серцево-судинної системи студентської молоді, автор вказує, що було отримано середні значення, характер розподілу яких знаходився у межах вікових норм як у дівчат, так і у юнаків. Як отримана інформація співвідноситься з даними інших фахівців?

12. Дисертант зазначає, що для підвищення мотивації та рівня підготовленості студентів, застосовувались нові форми і методи організації

фізичного виховання, включаючи інноваційні методики на заняттях фізичної культури у вигляді «Спортивного рейтингу», турніру «Лідер». Не зовсім зрозуміло, які передумови лягли в основу вищенаведених інноваційних підходів?

Проте, представлені зауваження не знижують позитивного враження від науково-теоретичного та методичного рівня проведеного дослідження.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.
Таким чином, базуючись на актуальності теми дослідження, його науковій новизні та практичній значущості, використаних сучасних адекватних методах дослідження, обґрунтованих наукових положеннях, висновках та практичних рекомендаціях, вважаємо, що дисертаційне дослідження Маринчука Петра Ігоровича «Корекція фізичного стану студентів спеціальності «Музичне мистецтво» в процесі професійно-прикладної фізичної підготовки» відповідає вимогам п.11 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання та спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:

доктор наук з фізичного виховання
та спорту, доцент, завідувач кафедри спортивної медицини
Національного університету фізичного
виховання і спорту України

*Відгук отримано
29.11.2018 р.
М.Б.Т.*

С.М. Футорний

Підпис С.М. Футорного засвідчую:

проректор

з науково-педагогічної роботи НУФВСУ

О.В. Борисова

